

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1885. Andra Kammaren. N:o 15.

Onsdagen den 25 Februari.

Kl. 7 e. m.

Fortsattes det på förmiddagen hållna sammanträde.

§ 1.

Till afgörande förelåg Stats-Utskottets Utlåtande N:o 17, i anledning af Riksdagens år 1884 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1882.

§ 1.

Lades till handlingarne.

§ 2.

Hvad Utskottet deri hemställt godkändes.

§§ 3 och 4.

Lades till handlingarne.

§ 5.

Utskottets deri gjorda hemställan bifölls.

§ 6.

Sedan Riksdagens revisorer vid senaste revisionsförrättning låtit skriftligen framställa begäran hos Kongl. Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademiens sekreterare, att akademiens protokoll för år 1882 måtte till revisorerne utlemnas, hade sekreteraren i af-låtet svar meddelat, det han af anförda skäl ansåge sig sakna befo-genhet att utan akademiens hörande till revisorerne utlemna de

*Ang. skyldighet
för Vitterhets-,
historie- och
antiqvitets-
akademien att
tillhandahålla
Riksdagens re-
visorers akade-
miens proto-
koll.*

Ang. skyldighet för Vitterhets-, historie- och antiqvitets-akademien att tillhandahålla Riksdagens re- visorer akade- miens proto- koll. begärda protokollen, och hade underrättelse sedermera revisorerne meddelats, att akademien i fråga om protokollens utlemnande icke ansett sig böra i annan mån bifalla revisorerens önskan, än att protokollen, utan inskränkning i afseende å vissa delar, skulle hållas för revisorerne tillgängliga, derest revisorerne ville i akademiens lokal taga del af dem.

(Forts.)

Revisorerne, som ansågo akademien otvifvelaktigt pligtig att till revisorerne utlemla de protokoll, som belyste frågor angående så väl användningen af akademiens statsanslag samt så kallade enskilda medel som det sätt, hvarpå akademien fullgjort de akademien lemnade statsuppdrag, men icke ville bestrida, att akademien kunde vara befogad att i frågor, som uteslutande anginge rent akademiska ärenden, och i hvilka grannlagheten mot enskilda, utom akademien varande personer ansåges fordra, att dessa frågor endast af akademiens ledamöter blefve kända, hålla hemligt hvad i sådana frågor kunde blifva nödigt att i akademiens protokoll upptaga, hade med hänsyn till frågans vigt, och då det syntes önskligt, att bestämd föreskrift i ämnet snarligen meddelades, på det att för framtiden måtte kunna undvikas tidsödande skriftväxling i och för utbekommande af handlingar, som revisorerne ansågo för sitt granskningsarbete erforderliga, ansett sig böra fästa Riksdagens uppmärksamhet å detta ämne.

I anledning häraf hemställde Utskottet under förevarande paragraf,

»att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t vid stadfästandet af nya statuter för Vitterhets-, historie och antiqvitets-akademien täcktes meddela föreskrift derom, att akademiens protokoll delas i två afdelningar, den ena omfattande ärenden, hvilka, afseende medelsförvaltningen, skola Riksdagens revisorer tillhandahållas, och den andra upptagande öfriga akademiska ärenden.»

Efter uppläsande af denna Utskottets hemställan yttrade:

Herr O. B. Olsson: Stats-Utskottets inkomstafdelning, som hade den förberedande behandlingen af detta ärende, kom till ett annat slut, än hvad Utskottets plenum gjort. Afdelningen föreslog en skrifvelse till Kongl. Maj:t, med anhållan att Kongl. Maj:t måtte förständiga akademien att inkomma med fullständiga protokoll rörande hela dess räkenskapsförvaltning, men Utskottet har genom sin pluralitet funnit för godt förändra detta skrifvelseförslag derhän, att det skulle bero på Kongl. Maj:t att tillse, att vid stadfästelse af nya stadgar för akademien sådana föreskrifter meddelades densamma, som ledde till det åsyftade ändamålet. Då jag emellertid är något

oviss om huru snart dessa stadgar kunna komma under Kongl. Maj:ts pröfning, och antager, att detta kan komma att dröja åtskilliga år, skulle revisorerne således icke må hända ännu på några år komma i tillfälle att fullständigt granska akademiens räkenskaper. Akademiens skyldighet att tillhandahålla revisorerne sina räkenskaper kan dock icke vara tvifvel underkastad. Jag anhåller att få uppläsa Kongl. Maj:ts skrifvelse till de förvaltande embetsverken angående deras skyldighet att i och för räkenskapernas granskning af revisorerne afge berättelser och räkenskapsammandrag, helst skrifvelsen är mycket kort. Den lyder: »Vi Oscar etc. göre veterligt: att Vi, i anledning af en utaf Riksdagen i underdånig skrifvelse den 11 innevarande månad gjord framställning, funnit godt i nåder förordna, att ej allenast Vårt Statskontor och alla öfriga centrala förvaltande verk utan äfven de allmänna inrättningar, hvilka åtnjuta statsanslag och hvilkas räkenskaper öfverlemnas till granskning af Riksdagens revisorer, skola innevarande år och framgent utan särskild erinran derom årligen, senast före Juli månads utgång, till Vårt Finansdepartement insända» o. s. v. Under sådana förhållanden är det för mig åtminstone märkvärdigt, att Vitterhets-, historie-, och antiqvitets-akademien icke kunnat finna detta Kongl. Maj:ts bref fullkomligt klart för sig, utan vägrat att utlämna sina protokoll. På den afdelning af Utskottet, som hade den förberedande behandlingen af detta ärende, ville man från denna skyldighet att tillhandahålla revisorerne protokoll undantaga sådana protokoll, som akademien kunde finna lämpligt att hemlighålla och som icke rörde dess räkenskapsförvaltning. Dessa protokoll äro nemligen för revisorerne af mindre vikt, och dem må akademien gerna behålla för sig sjelf, men de protokoll, som röra räkenskapsförvaltningen, kan det icke vara något tvifvel om, att akademien icke måste underkasta sig att framlemna.

Ang. skyldighet för Vitterhets-, historie- och antiqvitets-akademien att tillhandahålla Riksdagens revisorer akademiens protokoll.

(Forts.)

Då man icke fullständigt känner det belopp, hvartill akademiens så kallade enskilda medel uppgår, kan det vara tvifvel underkastadt, om denna akademi fortfarande kan vara i behof af statsanslag. Man känner nemligen, att akademien för 3 à 4 år sedan egde så kallade egna fonder till belopp af 26,000 kronor, men det är också ett faktum, att akademien sedan dess af enskild person år 1883 erhållit en donation af 290,000 kronor, som med upplupna räntor nu helt säkert uppgår till öfver 300,000 kronor. Det kan vid sådant förhållande vara tvifvel underkastadt, huru vida denna akademi fortfarande är i behof af statsanslag, så mycket mera som densamma sjelf väljer sin styrelse, sjelf utanordnar löner, arfvoden, resekostnadsersättningar med mera. Emellertid, så länge denna akademi fortfarande uppbär ett statsanslag af ej mindre än 27,750 kronor, kan det icke vara i sin ordning, att densamma icke underkastar sina räkenskaper och tillhörande protokoll granskning af revisorerne.

Jag vill icke nu göra något yrkande om ändring i sjelfva klämnen. Jag vill blott tillägga, att, derest icke akademien vid nästa

statsrevision behagar öfverlemna nödiga protokoll rörande dess räkenskaper, kommer jag att nästa riksdag, om jag lefver, väcka motion om indragning af det anslag, akademien nu åtnjuter af statsmedel. Jag har velat yttra detta för att möjligen kunna, om jag så får säga, beveka akademien. Hvad jag i detta afseende lofvat, skall jag också hålla, och jag hoppas dervid vinna ett väsentligt understöd af denna Kammare.

Jag gör, som sagdt, icke något yrkande.

Vidare anfördes icke. Utskottets hemställan bifölls.

*Ang. bekostan-
de af spising
vid vissa till-
fällen åt ka-
dettkorpraler
vid sjökrigs-
skolan.*

§ 7 hade följande lydelse:

»Hvad i öfrigt blifvit af revisorerne anmaldt och erinradt har Utskottet funnit dels vara af beskaffenhet att lämpligen böra tagas i öfvervägande vid behandling af de utgiftsanslag, revisorerne framställning berör, dels hafva medfört åsyftad rättelse, dels vara genom vederbörandes utlåtanden nöjaktigt förklaradt, dels ej vara af den vikt, att, oaktadt förklaringen icke varit fullt tillfredsställande, någon Riksdagens åtgärd bort af förhållandet påkallas, dels slutligen icke hafva varit af beskaffenhet att från Utskottets sida påkalla något yttrande.»

Vid utlåtandet fans emellertid fogad en reservation afgifven af *Pehr Pehrsson* i Törneryd, som ansett, att med föranledande af hvad revisorerne omförmålt derom att i en Marinförvaltningens räkenskaper bilagd redovisning för de till sjökrigsskolan i stat anvisade expensmedel för år 1882 jemte de för läsåret 1881—1882 af kadetterne erlagda afgifter, upptagits en utgift å tillsammans 117 kronor 45 öre för vid särskilda tillfällen lemnad spising åt kadettkorporaler; ehuru i 54:de paragrafen af så väl 1879 som 1882 årens stadga för sjökrigsskolan föreskrefves, att kost i land skulle af kadetts egna medel bekostas — Utskottets utlåtande bort innehålla en paragraf, innefattande hemställan, »att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes anbefalla Marinförvaltningen att för framtiden, och intill dess förändrade föreskrifter i omförmälda hänseende varda meddelade, ställa sig de nu gällande till noggrann efterrättelse.»

Sedan ofvan intagne § 7 blifvit uppläst anförde reservanten

Herr *P. Pehrsson* i Törneryd: Af reservationen kan man lätt tro, att jag inom Utskottet varit ensam om den mening, som i reservationen uttalats. Så har dock icke varit fallet, utan denna åsigt har delats af Utskottets samtliga ledamöter från denna Kammare, och det har endast berott på en tillfällighet, att icke någon mer reserverat sig i frågan. Det torde tillåtas mig att något närmare redogöra för denna fråga.

Enligt Kongl. Maj:ts nådiga stadga för sjökrigsskolan har chefen för densamma rätt att till kadetter uthyra rum i skolans hus. De medel, som infläta härfor, skola redovisas inför Marinförvaltningen. Men af dessa medel har på senare tider en del blifvit använd för att betala kosten för kadetter, som varit jourhavande. En sådan rättighet att förfoga öfver ifrågavarande medel är skolans chef icke medgifven. Det finnes nemligen en tydlig föreskrift rörande dessa medels användning och redovisning. Redan i Marinförvaltningen har det gjorts anmärkning i denna sak. Den tjensteman, som hade fått sig uppdraget att revidera räkenskaperna öfver nu nämnda medel, gjorde nemligen på grund af § 54 i stadgan för sjökrigsskolan anmärkning och yrkade det ifrågavarande beloppets återbetalning. Vid pröfning af denna anmärkning förklarade Marinförvaltningen, att den icke kunde fästa något afseende vid anmärkningen, emedan den gjorda utbetalningen kunde sägas vara erkänd i nyssnämnda stadga. Vid granskning af Marinförvaltningens räkenskaper delade statsrevisorerna den uppfattning, som den ifrågavarande tjänstemannen inom Marinförvaltningen hade haft, och ansågo frågan vara af den beskaffenhet, att den borde underställas Riksdagens pröfning, och revisorerna hade denna uppfattning så mycket hellre, som de ansågo, att det i förevarande fall fans alldeles tydliga föreskrifter. Marinförvaltningen har i sitt utlåtande till svar på revisorernas anmärkning anført, att »influtna bostadsafgifter få användas för bestridande af sådana kostnader, som förorsakas genom uthyrningen af bostäder i sjökrigsskolans hus». Jag skall med anledning af detta uttalande af Marinförvaltningen be att få anföra de bestämmelser, som äro tillämpliga i denna sak. Det heter då i § 54 mom. 2 af Kongl. Maj:ts förnyade nådiga stadga för Kongl. sjökrigsskolan: »Kadett åtnjuter fri läkarevärd samt om bord å öfningsfartyget dietpenningar och sjukvård. Allt öfrigt, såsom kost och sjukvård i land, bostad, kläder, egna böcker, skrif- och ritmaterialier, bekostar kadett af egna medel.» Af denna föreskrift se vi således, att kadett ej är berättigad till fri kost i land. Det moment af samma paragraf, som Marinförvaltningen anført till sitt försvar, är af följande lydelse: »Bostad i skolans hus erhålles af kadett i sjetta samt, i den mån utrymmet sådant medgifver, äfven af kadett i femte, fjerde, tredje och andra klasserna. om anhållan derom framställles till skolans chef och emot erläggande af den afgift, som i sådant afseende kan varda af Kongl. Maj:t bestämd; skolande kadett i högre klass ega företräde till erhållande af sådan bostad framför kadett i lägre, och af kadetter i samma klass den äldre företräde framför den yngre. Dessa afgifter, hvilka af chefen förvaltas, skola användas till bekostande af underhållet af inventarier m. m. i de för ändamålet upplåtta lokalerna och redovisas inför Marinförvaltningen.» Sålunda finner man af denna senare föreskrifts lydelse, att ifrågavarande medel få användas till underhåll af inventarier m. m., men icke bör man lämpligen kunna hänföra kost till orden »m. m.», då de komma närmast

Ang. bekostande af spisning vid vissa tillfällen åt kadettkorpraler vid sjökrigsskolan.

(Forts.)

*Ang. bekostan-
de af spisning
vid vissa till-
fällen å ka-
dettkorpraler
vid sjökrigs-
skolan.*

(Forts.)

efter ordet inventarier. Det lider sålunda intet tvifvel, att denna utbetalning blifvit verkställd i den fullkomligaste strid mot de föreskrifter, som vederbörande i detta fall haft att ställa sig till efterrättelse. Jag vet mycket väl att man icke nu kan få någon ändring härutinnan och jag skulle därför kunna besparat Kammaren att offra någon tid på detta ärende, i synnerhet som det, med afseende på den lilla summa saken gäller, icke är något tacksamt ämne att tala i; men jag gör det icke heller för summans skull, utan endast därför att jag anser det vara principiellt origtigt att handla så som chefen för sjökrigsskolan här gjort, likasom jag också anser att Marinförvaltningen handlat orätt, då den godkämt chefens åtgärd. Första Kammaren har nemligen redan godkänt Stats-Utskottets föreliggande betänkande, och det är, som redan nämnts, således ingen utsigt att få ändring. Afsigten med detta uttalande kan alltså ej vara annan än den att bereda denna Kammare tillfälle att, om den så behagar, uttala en opinionsyttring emot ett förfaringsätt, som, enligt hvad jag hoppas tydligt hafva ådagalagt, står fullkomligt i strid mot hvad vederbörande bort göra, för den händelse man velat ställa sig gifna föreskrifter till efterrättelse. Jag vågar med anledning häraf yrka, icke på bifall till min reservation, ty som jag nämnt gagnar numera ett sådant yrkande till ingenting, utan i stället på återremiss af den del af nu föredragna punkt 7, som kan röra detta ärende, på det Stats-Utskottet måtte komma i tillfälle att ytterligare taga denna fråga under ompröfning.

Herr Friherre Stackelberg: Det förefaller mig som om den ärade reservanten, som senast hade ordet, vore mycket sträng. Dess bättre är flertalet af Stats-Utskottets medlemmar mildare än han och så vidt jag förstår också rättvisare än han. Jag hyser därför den förhoppning, att Kammaren hellre skall följa Stats-Utskottets mening, än reservantens.

Det är fullkomligt riktigt, som den ärade reservanten anförde, att i stadgan för sjökrigsskolan finnes en § som säger, bland annat, att kadett skall sjelf bekosta sin spisning i land. På denna föreskrift är det reservanten ju förnämligast bygger sin mening. Men i samma stadga finnas äfven andra föreskrifter; en, bland annat, som säger att, då kadett reser härifrån t. ex. till Karlskrona, för att derifrån utgå på sjöexpedition, betalas hans kost under resan af statens medel, likasom kosten under vistelsen å sistnämnda ort. Vidare föreskrifver en annan §, att då kadett är arresterad, anskaffas hans kost af skolan, men ersättes af vederbörande målsman. I följd af förstberörda föreskrift i 54 § 2 mom. är också fallet det, att skolans lärjungar i allmänhet äro inackorderade i familjer här i staden, och man har också beredt dem tillfälle att på lämpliga tider intaga sina måltider hemma i dessa familjer. Då de hafva denna frihet äfvensom då de sjelfva förverkat densamma, såsom t. ex. då de äro arresterade, bekosta de sjelfva sin mat. Då de deremot i

följd af order icke hafva tillfälle att intaga sina måltider, der de äro inackorderade, såsom under resor härifrån till Karlskrona, äfven om dessa ske landvägen, samt under vistelsen i Karlskrona före en expedition, betalas kosten af kronan.

Ang. bekostande af spisning vid vissa tillfällen åt kadettkorpraler vid sjökrigsskolan.

(Forts.)

I skolan finnas några rum, som uthyras till kadetter mot lindrigare betalning, än hvartill dessa kunna hyra rum i staden, och efter en afgift, som af Kongl. Maj:t bestämmes. Endast ett begränsadt antal, jag tror 14 å 15 kadetter. För att upprätthålla ordningen inom dessa rum och tillse, att icke inventarierna förstöras genom hvarjehanda åverkan från pojkarnes sida och för att, om skada sker, man skall veta hvem som gjort densamma, finnes i dessa rum närvarande en veckohafvande kadettkorpral. Denna vaktgöring går i tur och ordning mellan samtliga korpraler. Enligt en särskild stadga måste den vakthafvande korpralen vara i skolan från 6 på aftonen till 11 på förmiddagen följande dag, och han får icke aflägsna sig derifrån med mindre han dertill fått order eller permission. Under denna tid af 17 timmar har han naturligtvis icke tillfälle att äta i det hus, der han är inackorderad. Det är tydligt att, om han sjelf bor i skolan, han ock får bekosta sin mat; men om han bor i staden, har chefen för sjökrigsskolan ansett sig skyldig att betala hans frukost- och aftonmat under vakttiden, och denna betalning har utgått af de bostadsafgifter, som influtit.

Det torde ock vara klart att dessa medel, som skola användas till underhåll af inventarier m. m. i de åt kadetterne upplåtta boningsrummen, äfven böra draga den kostnad, som blir en gifven följd deraf, att bemälda ordningsman skall vistas i skolan och tillse att inventarierna icke förstöras.

Nu har emellertid vederbörande tjänsteman inom Marinförvaltningen, som granskat sjökrigsskolans räkenskaper, sin pligt likmätigt, fäst uppmärksamhet på 54 § i skolstadgan. Det tillhörde då Marinförvaltningen att skilja emellan dessa två, revisorn och redogöraren, och Marinförvaltningen har, på de skäl jag anført, funnit det vara med den ifrågavarande stadgans oförtydbara mening öfverensstämmande, att då en kadettkorpral varit, utan eget förvållande, hindrad att äta der han betalade sin inackordering, skolan vore skyldig ersätta den mat han behöfde under de 17 timmar han vore stadd i tjänstgöring. Jag tror icke att reservanten, icke ens om det gäلت hans egen son, skulle ansett det vara rätt att denne son, därför att han uppfört sig väl och för den skull blifvit satt såsom förman och tillsyningsman, skulle belastas med ökad utgift och i sådant afseende ställas i jembredd med den arresterade.

Det synes mig alldeles gifvet, att Marinförvaltningen, som hade skyldighet att skilja emellan revisorn och redogöraren, icke kunde göra annat än som skett, med fäst afseende vid hvad stadgans grundmening oförtydbart är. En domareregel säger, att »den gör emot lagen, som gör emot lagens mening, ändock han synes göra såsom orden lyda i lagen». Att föreskrifva att chefen för sjökrigs-

Ang. bekostan- skolan skulle sjelf betala det ifrågavarande beloppet, kan tyckas
de af spisning hafva varit lätt; men rätt hade ett sådant förfarande icke varit.

vid vissa till- Då reservanten icke yrkat bifall till sin egen reservation, kunde
fällen åt ka- det vara onödigt att säga något vidare, men jag vill till honom
dettikorpraler sjelf hemställa, om han icke finner det riktigare, derest han vill
vid sjökrigs- hafva sin mening igenom, att föreslå en skrifvelse till Kongl. Maj:t,
skolan. med begäran att Kongl. Maj:t måtte i sådant syfte ändra eller för-
(Ports.) klara sin stadga för sjökrigsskolan, och icke, såsom reservanten nu
gjort, begära att Kongl. Maj:t skall anbefalla sin Marinförvaltning
att ställa sig gällande föreskrifter till noga efterrättelse; ty detta
är just hvad Marinförvaltningen efter bästa förstånd sökt göra.

Herr O. B. Olsson: Den siste ärade talaren yttrade sin för-
våning öfver reservantens stränghet och förmenade, att Utskottets
flertal icke delat hans åsigt. Jag vill i anledning deraf upplysa den
ärade talaren derom att, om också icke Stats-Utskottets flertal delat
den af reservanten uttalade mening, så hafva dock tolf af Utskottets
tjugufyra ledamöter biträdt densamma, ehuru vid den slutliga omröst-
ningen en motsatt mening segrade med tillhjälp af den förseglade
sedeln. Om detta förhållande upplyste ock reservanten, ehuru det
måtte hafva undfallit den siste talarens uppmärksamhet. Tolf leda-
möter ansågo, såsom nämndt, inom Utskottet den ifrågasatta skrif-
velsen till Kongl. Maj:t önskvärd, hvaremot de öfriga tolf funno
en sådan skrifvelse icke behöflig, och fastän icke mer än en af
Stats-Utskottets ledamöter behagat reservera sig emot Utskottets hem-
ställan, hafva dock sålunda elfva utom honom delat samma mening.
Det kan väl icke bestridas — och det förundrar mig, att den siste
talaren velat bestrida det — att, då det finnes så bestämda före-
skrifter derom, att de medel, som inflyta genom uthyrning af rum
i sjökrigsskolans lokaler, skola användas till reparation af möbler
m. m., och att, då kadett är i land, han sjelf skall bekosta sitt
underhåll, sjökrigsskolans chef ej haft befogenhet att använda samma
medel till mat åt kadetterna. Billighetsskäl kunna i min tanke
icke emot så bestämda föreskrifter ändra denna uppfattning, de må
i öfrigt gälla hvad de kunna. För mig hafva de icke synnerlig be-
tydelse, ty såsom vi veta hafva de äldre kadetterne förmånsrätt att
hyra rummen i sjökrigsskolan. Sjette klassens elever äro dertill i
första hand berättigade, och derefter de öfriga klasserna efter deras
nummer. Då man derjemte kan antaga, att icke några af de högre
klassernas elever antagas till korpraler eller vakthafvande, så är
det förmodligen förhållandet, att desse vakthafvande kadettkorpraler
i allmänhet hafva sin bostad i sjökrigsskolans hus, och bo de der,
så måste de ju ändock låta hemta sin mat eller ock gå till det
närmaste matstället, hvilket, som jag föreställer mig, är den s. k.
»Messen» hvilken ligger temligen nära sjökrigsskolans hus. Äfven
tror jag att det i detta verk, som i andra, icke är någon brist på
vaktmästare, och då måste det väl vara lätt för den vakthafvande

korpralen att få sin mat hemtad, hvilken derigenom icke blir dyrare än om han själf går att äta. Dessa skäl anser jag således icke vara några mildrande omständigheter i detta fall. Att gifna föreskrifter i detta fall äro öfverträdde, tror jag sålunda icke att den siste ärade talaren vågar förneka. Jag är också i tillfälle att upprepa samma föreskrifter, som den förste talaren; men då han redan gjort det, så vill jag icke besvära Kammaren dermed. 54 § är så tydlig och klar i detta hänseende, att tu tal derom icke kan uppstå. Jag kan det oaktaf icke biträda den förste talarens yrkande, utan låter för denna gång för min del bero vid hvad som är, under förhoppning att Marinförvaltningen, i fall regeringen utfärdar några bestämda föreskrifter i detta afseende, fäster uppmärksamheten på hvad som redan inträffat.

Ang. bekostande af spisning vid vissa tillfällen åt kadettkorpraler vid sjökrigsskolan.

(Forts.)

Herr P. Pehrsson i Törneryd: Friherre Stackelberg sade till mig, att jag »måtte vara mycket sträng». Jag får då begagna samma ord emot honom, att *han* måtte vara mycket sträng, då han så grundligt hyflat på mig för mitt första anförande och ändå icke haft något annat än billighetsskäl för sin åsigt. Det står likväl i uppenbar strid mot gifna föreskrifter att betala kost för kadett i land. Jag ber att få erinra Friherre Stackelberg om att den förändring i dessa föreskrifter, som han omnämnde, tillhör det icke mig såsom reservant att föreslå, utan, derest dessa föreskrifter äro af den beskaffenhet att de icke kunna efterleivas, det tillhör vederbörande tjenstemän att ingå till Kongl. Maj:t med begäran om ändring deruti. Först när sådan ändring erhållits, tror jag det vara på sin plats att utbetala penningar för den sak, hvarom här är fråga.

Friherre Stackelberg använde derjemte en domareregul, som, om jag fattade honom rätt, var gifven åt mig att tänka på. Jag skall då be att få gifva honom anvisning på en annan domareregul, och den lyder: »ingen må vara domare i egen sak».

Herr Friherre Stackelberg: Herr Pehrsson misstog sig om han trodde att jag, genom den af mig citerade domareregeln, afsåg honom. Jag sade endast att det ålåge Marinförvaltningen, som hade att skilja emellan revisorn och skolans redogörare, att ställa sig denna domareregul till efterrättelse. Detta kunde icke vara någon anmärkning emot Herr Pehr Pehrsson.

Herr Pehr Pehrsson i Törneryd har vidare misstagit sig om han tror att jag är part i detta mål. Då ifrågavarande beslut fattades i Marinförvaltningen, tjenstgjorde jag icke der; men jag skyndar att tillägga, att, *derest* jag detta gjort, jag utan tvifvel hade dömt på samma sätt, som Marinförvaltningen gjorde, emedan jag anser att Marinförvaltningen dömde fullkomligt rätt, på grund af de föreskrifter som finnas.

Jag har sagt, att stadgans uppenbara mening är den, att kadett, när han icke har frihet att infinna sig på det spisningsställe, der

han är inackorderad, skall vara befriad från att sjelf betala sin kost, och att det då är kronans skyldighet att betala den, så vida icke kadetten sjelf vållat förlusten af nämnda frihet, såsom t. ex. då han är arresterad. Vidare har jag sagt, att det tillhör icke Marinförvaltningen att ingå till Kongl. Maj:t och begära ändring i en stadga, som Marinförvaltningen, med rätt eller orätt, på grund af dålig uppfattning eller hvad det än må vara, ansett vara klar och tydlig. Marinförvaltningen har icke haft anledning att besvåra Kongl. Maj:t i detta afseende. Men är *Riksdagen* af annan mening, då bör Riksdagen gå in till Kongl. Maj:t med begäran, att Kongl. Maj:t behagade förklara stadgan eller ändra densamma så, att den icke kan misstydvas, hvilket nu, enligt Herr Pehr Pehrssons i Törneryd förmenande, skett. Marinförvaltningen har — jag upprepar det — efter bästa förstånd ställt sig de gifna föreskrifterna till efterrättelse. Hafva Marinförvaltningens chef eller ledamöter icke desto mindre begått fel eller försummelse i enbetet, tillhör det, enligt för Marinförvaltningen gällande instruktion, justitiekanslern att tilltala den felande inför Högsta Domstolen. Det är rätta forum.

(Forts.)

Härmed var öfverläggningen slutad. Sedan Herr Talmannen framställt proposition, dels att 7 § måtte läggas till handlingarne och dels på bifall till Herr P. Pehrssons under öfverläggningen gjorda yrkande, lades paragrafen till handlingarne.

§ 2.

Föredrogos hvart efter annat och biföllos Stats-Utskottets Ut-låtanden:

N:o 18, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående försäljning af en del smärre kronolägenheter; och

N:o 19, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående expropriation af jord från en statsverket tillhörig lägenhet till begravningsplats för Ystads St: Mariæ och St: Petri församlingar.

§ 3.

Härefter förekom till behandling Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 1, angående allmänna bevillningen.

Ang. tillägg till § 12 af gällande bevillningsförordning.

I *Mom. 1* af detta betänkande hemställde Utskottet, att en af Herr *W. Farup* inom Andra Kammaren afgifven motion, N:o 39, afseende att till § 12 af nu gällande bevillningsförordning måtte fogas ett moment af följande innehåll: »Innehafvare af rätt till afverkning af skog å annans mark, för inkomst deraf: der skogen är belägen», icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Emot denna Utskottets hemställan hade reservation anmälts

dels af Herr Joh. Johansson i Noraskog och dels af Herr G. W. L. Lönegren.

Ang. tillägg till § 12 af gällande bevillningsförordning.

(Forts.)

Efter ärendets föredragning anförde:

Herr Lönegren: Herr Farups motion, som nu föreligger till afgörande, är en gengångare från förra riksdagen, och den åsigt jag då uttalade i denna fråga hyser jag fortfarande. Jag anser för min del att motionen är grundad på rättvisa och billighet, och då jag vill att rättvisa skall skipas i alla stycken, att en hvar — kommun som enskild person — skall få hvad honom med rätta tillkommer, anser jag också rätt och i sin ordning att afseende fästes vid motionärens yrkande, och att den ändring han föreslagit i 12:te paragrafen af nu gällande bevillningsförordning blir der intagen. Utskottet har emellertid i år likasom förra året afstyrkt bifall till motionen, men på samma gång erkänt att ett stadgande i den riktning Herr Farup föreslagit kunde, åtminstone beträffande vissa delar af landet, vara af behovet påkalladt. De skäl för afslag, som Utskottet anført, finner jag för min del icke fullgiltiga och icke berättigande till detta afslag, och då jag inom Utskottet reserverat mig mot det slut, hvartill Utskottet kommit, skall jag be att något få bemöta dessa skäl.

Utskottet säger först, »att det ingalunda är nog bestämma, hvarest afverkning af skog på annans mark skall beskattas; stadgande måste ock ovilkorligen finnas derom, att sådan rörelse skall beskattas. Någon sådan föreskrift finnes dock ej uti § 8, som innehåller bestämmelser i sådant hänseende». Man skulle af denna period i betänkandet kunna draga den slutsatsen, att Utskottet hyser den mening, att skogsafverkning på annans mark icke skulle vara underkastad beskattning. Men så är det icke, och så kan det icke vara; den 8:de paragrafen bevillningsförordningen gifver icke heller anledning till en sådan tolkning. I denna paragraf, hvori finnas uppräknade en mängd olika näringar, för hvilka bevillning skall erläggas efter på dem belöpande inkomst, förekommer ingenting om skogsafverkning på annans mark. Men sammalunda är förhållandet med många andra näringar, hvilka dock icke äro eller af någon anses böra vara fria från beskattning. I nyssnämnde paragraf har man *exemplvis* anført de viktigaste och allmännaste näringsgrenarne inom vårt land, men i slutet af punkten tillagt orden: »eller annan näring»; och dessutom står det i sista momentet af samma paragraf, till efterrättelse för dem som skola beskattas: »all annan i denna paragraf ej särskildt omförd inkomst, som icke är genom fastighetsbevillning beskattad». Så vidt jag kan döma, är således 8:de paragrafen icke så ofullständig, som Utskottet sökt framhålla, och den berättigar därför, enligt mitt förmenande, till det förtydligande tillägg i 12:te paragrafen, som Herr Farup föreslagit. Och om också så icke skulle vara förhållandet, anser jag för min del, att

Ang. tillägg till
§ 12 af gäll-
lande bevill-
ningsförord-
ning.
(Forts.)

Utskottet icke mot Herr Farups yrkande bort framställa den formella anmärkning, som nu blifvit anförd. Ty om Utskottet haft klart för sig, att skogsafverkning på annans mark borde beskattas på den ort, der afverkningen eger rum, så borde Utskottet också begagnat sin grundlagsenliga rätt att, jemte intagande i 12:te paragrafen bevillningsförordningen af det utaf Herr Farup påyrkade tillägget, föreslå erforderlig komplettering af den 8:de paragrafen. Vill man en sak, så kan man nog komma till rätta med medlen — här sättes för vinnande af behöflig förändring af författningen.

Utskottet säger vidare, att svårighet skulle uppstå för beskattningsmyndigheterna att med säkerhet kunna beräkna den vinst, som genom sjelfva afverkningen — oberoende af det afverkade timrets förädling — uppkomme. Så vidt jag kan finna, skall ovilkorligen mycket större svårighet uppstå vid beskattning af sådan skogsrörelse, som här är i fråga, då denna beskattning sker på en ort, som är långt aflägsen från den, der afverkningen eger rum, än om den sker der sjelfva rörelsen bedrivnes; der, inom den kommun, der affären bedrivits, kan man naturligtvis bättre och tillförlitligare bedöma och uppskatta den än vid sågverket, som kanske är beläget 20 à 30 mil från afverkningsstället. Dessutom, huru går det med den afverkning, som bedrivnes för utländingars räkning, då någon förädling af virket icke ifrågakommer inom riket, utan detsamma föres öfver gränsen i befintligt skick? För sådan rörelse, som ofta bedrivnes i stor skala, erlättes icke ett öres skatt vare sig till stat eller kommun, och detta förhållande ensamt synes mig vara tillräckligt för frågans bedömande samt för antagande af den nu föreslagna förändringen.

Utskottet anför vidare såsom stöd för afslag, att författningen ännu är ny, och att några på densamma grundade beslut ej ännu hunnit blifva föremål för högre myndighets pröfning. Med fog kan man väl invända, att detta förhållande icke bör vid frågans afgörande något inverka, ty är en författning i något afseende felaktig eller ofullständig, så bör man göra ändring deri utan afseende på den tid, som försvunnit sedan den promulgerades eller började tillämpas; och hvad det angår, att man med förändringen skulle låta anstå till dess några på bevillningsförordningen grundade beslut blifvit af högre myndigheter pröfvade, vill jag fästa Kammarens uppmärksamhet på, att denna väntan, med afseende på beskattning af skogsafverkning på annans mark, sannolikt blir mycket lång, enär dylik beskattning i och för sig nu ej synes kunna förekomma.

Att under Herr Farups förslag till förändring af bevillningsförordningen ligger tanken på kommunalskatten, det är ju temligen klart; men detta förringar i mina ögon ej förslaget värde och betydelse. Jag hvarken förnekar detta eller kan undra öfver, att så är förhållandet; för mig synes det mycket mera förundransvärdt, om Riksdagen vid bevillningsförordningens affattande förgäter det sammanhang, som förefinnes mellan denna förordning och kommunal-

skattens debitering och uttagande; och finner jag det högst oegentligt och orättvist att en kommun, för en inom densamma bedrifven omfattande affärsrörelse, skall få endast obehag och kostnader, men deremot ingen andel uti den på denna rörelse belöpande kommunalskatt.

Slutligen anhåller jag få fästa Kammarens uppmärksamhet derpå, att den förändring Herr Farup nu föreslår ingalunda är ny och opröfvad. Redan i det förslag till bevillningsförordning, som Kongl. Maj:t aflät till 1883 års Riksdag, ingick ett stadgande angående särskild beskattning af skogsafverkning, och med förändring i den riktning Herr Farup nu föreslagit blef detsamma af Riksdagens Bevillnings-Utskott tillstyrkt och af Första Kammaren antaget. Då således det nu ifrågakvarande stadgandet efter grundlig pröfning blifvit antaget af så väl regeringen som Bevillnings-Utskottet och Första Kammaren vid 1883 års riksdag, så torde det äfven förtjena något afseende inom denna Kammare. På grund af hvad jag sålunda haft äran anföra, yrkar jag bifall till motionen och afslag å Utskottets betänkande i denna punkt.

Herr Meyer: Det fans i den bevillningsförordning, som år 1883 aflöstes af den nu gällande, det stadgande inryckt, att inkomst af rörelse skulle taxeras till beskattning på *det* ställe, der rörelsen hufvudsakligen bedrefs, men detta stadgande blef icke bibehållet, utan förändrades i den bevillningsförordning, som nu gäller, derhän att sådan inkomst skall beskattas på *det* eller *de* ställen, der rörelsen hufvudsakligast drifves, och detta hufvudsakligen af det skäl, att detsamma förorsakade tvister mellan olika kommuner, synnerligen i fråga om beskattning af industriell verksamhet, vid hvilken det ofta händer att etablissemnet är beläget inom en kommun, då deremot dess egare är bosatt inom en annan. Men om man sålunda fann för godt att frångå den princip, enligt hvilken rörelse skulle beskattas endast på *ett* ställe, så frångick man derföre icke den, enligt hvilken rörelse skulle beskattas endast på *de* ställen, der den *hufvudsakligast* bedrifves, och derutaf följer, att icke någon rörelse kan eller får beskattas på någon plats enbart på den grund, att de i och för densamma drifvande erforderliga varor eller råämnen uppköpas på densamma.

Ett sådant uppköpande af varor eller råämne enbart för sig kan nemligen icke betraktas såsom den hufvudsakligaste delen af någon rörelse, ty vore det så, då skulle derutaf följa, att t. ex. en svensk kaffeimportör skulle anses drifva sin hufvudsakligaste rörelse i Brasilien, och ett svenskt bomullsspinneri sin i Amerika och Ostindien, och detta är tydligtvis orimligt.

Nu är emellertid förhållandet det, att de, som förvärfva sig rätt till afverkning på annans mark, icke äro annat än inköpare af en vara — skogen — och det som i fråga om skogsdrift kallas »afverkning» och »utdrifning» är icke någonting annat än bortförande

Ang. tillägg till § 12 af gällande bevillningsförordning.

(Forts.)

Ang. tillägg till
§ 12 af gäl-
lande bevill-
ningsförord-
ning.
(Forts.)

eller transport af den köpta varan; men derutaf följer då ock, att man icke kan säga att någon drifver en hufvudsaklig rörelse inom en kommun derföre, att han köpt skog och bortfört den, och än mindre kan man säga, att transport af varan kan betraktas såsom en själfständig rörelse. Motionärens förslag står derföre ock i rak strid med hvad en gång antagits för godt och lagts till grund för lagstiftningen härutinnan. Nu anför man, att en orättvisa begås mot den kommun, der afverkningen sker, om den icke får någon ersättning för de förluster, som ofta drabba densamma med anledning af den derstädes verkställda afverkningen; men denna kommun får ju fullt vederlag för den skog, som bortföres från densamma, ty vid skogsköp får säljaren sin *liquid*, och detta skatteobjekt beskattas inom den kommun, der säljaren är bosatt. Sålunda har ju den kommun, der säljaren är bosatt, erhållit detta kapital såsom skatteobjekt, och om denna kommun skulle ytterligare få uppbära skatt för skogen, skulle den ju komma att uppbära skatt för samma sak två gånger.

Vidare har man sagt, att det skulle vara förenadt med stor fara för en kommun, i fråga om fattigvårdsunderstöd, då afverkning bedrivs inom kommunen. Förhållandet är emellertid, att pågående afverkning tillför en kommun icke obetydlig extra inkomst. Afverkaren använder i första rummet kommunens eget folk till detta arbete, och först då detta folk icke räcker till, hemtar han arbetare från annat håll. Dessa arbetare måste lefva, och en stor del af deras förtjenst stannar sålunda i den kommun, der afverkningen sker. Om det också händer, att en del främmande arbetare användas och stanna kvar der, så får ju denna kommun en tillökning af ungt, kraftigt och arbetsdugligt folk. Om det vore en fara för en kommun, att ungt och arbetsfördt folk tillföres densamma, ja, då skulle emigrationen i sanning vara en välgerning för landet, ty denna befriar oss från dylikt folk. Jag betvivlar dessutom, att man skall vara i stånd att inom den kommun, der afverkningen bedrivs, rättvist bedöma den verkliga inkomsten af afverkningen. Förhållandet är, åtminstone vid de större sågverken, att man hemtar råvaran från flera kommuner, och jag har hört uppgifvas, att i Norrland skulle finnas sågverk, som hemta skogsprodukter från omkring femtio kommuner. Om nu en hvar af dessa femtio kommuner skulle ega rätt att taxera afverkaren, så tror jag att denne skulle blifva utsatt för så mycket trakasseri och bråk, att han skulle blifva alldeles utledsen och icke längre kunna bedriva rörelsen. På grund af de af mig nu anförda skäl yrkar jag bifall till Utskottets förslag.

I detta anförande instämde Herr *Haggström*.

Vidare yttrade:

Herr Nils Petersson: I likhet med den förste ärade talaren anser jag, att Bevillnings-Utskottet bort bifalla motionärens förslag. Jag kan icke finna annat än att motionären har fullkomligt rätt.

Hvad den siste ärade talaren sagt vederlägger sig sjelft. Det starkaste skäl han hade var, att säljaren finge ett kapital, och att det skulle stanna inom kommunen. Olika förhållanden kunna någon gång inträffa på olika ställen. Om man ser på förhållandena i Norrland, så, om ett sådant förhållande, som nämnde talare anförde, der inträffar, är det endast i Norrland, der afverkning för en persons eller ett bolags räkning kan samtidigt ega rum på tjugu till trettio olika ställen inom åtskilliga kommuner. För öfrigt eger i regel afverkning rum på endast ett ställe i sänder af hvarje person, som idkar särskild skogshandtering inom en kommun. Detta gör, att jag icke kan finna annat än att det skulle vara fullt rättvist, om afverkaren beskattades inom den eller de kommuner, der afverkningen sker. I de flesta fall går det icke så, som den siste ärade talaren sade, nemligen att kapitalet kommer säljaren till godo. Denne, som oftast är skuldsatt, nödgas betala ut kapitalet till betäckande af skulden. Fastigheten, der skogen vuxit, har genom afverkningen väsentligt förlorat i värde, och kommunen får mindre inkomst från denna afverkade skogsmark. Jag känner åtminstone icke någon kommun, som fått draga nytta af kapitalet. Det verkliga värdet tages af en annan person och föres utom kommunen, som endast får se sjelfva sköfvingen och sina vägar förstörda utan ens något bidrag från afverkningen till underhållet, ja, detta är hela den nytta kommunen nu har af afverkningen! Det exempel, som den siste ärade talaren anförde, då han jemförde ifrågavarande rörelse med bomullsspinnerier m. m., synes mig vara så misslyckadt, att det icke ens behöfver vederläggas.

Ang. tillägg till § 12 af gällande bevillningsförordning.
(Forts.)

Jemväl jag har gjort en del anteckningar med anledning af de resonement, som här förts angående förevarande fråga. Mig synes § 8 i gällande bevillningsförordning vara så tydlig och klar i fråga derom att sådan rörelse, som den nu förevarande, skali beskattas, att man väl kunnat bifalla hvad motionären föreslagit. Jag vill icke upptaga Kammarrens tid längre, utan ber endast att få på det varmaste tillstyrka bifall till motionen, som jag finner både rättvis och billig. Som den förste talaren påpekade, är det ofta utländingen, som bedriver den ifrågavarande skogsafverkningen, och som kapitalet då går ur landet, blir ju denna afverkning rent af en nationalförlust för landet.

Jag yrkar afslag å punkten och bifall till motionen.

Herr Farup: För den händelse att jag i mina motioner i fjor och i år skulle hafva brustit i skäl och bevis för behofvet af åtminstone ett förtydligande af gällande bevillningsförordning i den del, hvarom här är fråga, så har Bevillnings-Utskottet här vid lag gifvit mig ett understöd, bättre än jag sjelf skulle kunnat skaffa mig. Då jag förlidet år i min motion framhöll huru som den rörelse, som här afses, eller skogsafverkning på annans mark, alltid påfördes

Ang. tillägg till
§ 12 af gäl-
lande bevill-
ningsförord-
ning.
(Forts.)

bevillning, när den drefs i mindre skala eller så att säga partielt af en enskild person, så icke allenast bestred Utskottet ej detta, utan det yttrade sig till och med gillande om mitt förslag. I år åter synes Utskottet icke kunnat finna att sagde rörelse varit föremål för beskattning. Icke ens då jag sökt läsa mellan raderna i dess betänkande i fjor, huru vida icke i sjelfva verket der ändå förelåg något tvifvel om att denna rörelse skulle till sin inkomst beskattas, har jag misslyckats, ty något tvifvelsmål i detta afseende har jag icke kunnat spåra deri. Emellertid föll min motion då, men det syntes hufvudsakligen på grund af formella hinder. Jag har i år undanröjt dessa hinder, och nu har Bevillnings-Utskottet kommit till samma resultat, men på helt andra grunder än förra året.

Emellertid, innan jag går vidare, torde det vara nödvändigt att närmare framhålla, i hvilket skick frågan förlidet år gestaltade sig. Jag framhöll då, att sjelfva frågan om beskattningen icke var tvistig, men att bevillningsförordningen så till vida var bristfällig, att den icke kunde fullkomligt tillämpas, hvarigenom vissa näringsidkare gingo antingen alldeles fria från bevillning eller ock blefvo endast delvis påförda sådan. Jag tog mig då äfven friheten framkasta en antydan om att det motstånd, som yppade sig inom Kammaren mot mitt förslag, härledde sig derifrån, att de personer, som dittills gått fria från bevillning, icke gerna ville utsätta sig för att genom den ifrågasatta lagförändringen få sig sådan påförd. I afseende på lagligheten af att påföra bevillning för rörelsen i fråga eller i hvad mån dylik bevillning varit bruklig, ber jag att få åberopa några yttranden, som då fälles här i Kammararen af trenne sägverksegare, hvilka bättre än någon annan torde ha reda på, huru vida den bevillning, som här är i fråga, varit påförd eller ej, och om bevillningsförordningen i detta fallet verkligen tillämpats. Sedan jag, på sätt jag nyss nämnt, yttrat min förmodan om anledningen till det starka motståndet mot mitt förslag, nemligen farhågan hos många att bevillningsförordningen skulle blifva mera effektiv, uttalade sig en ledamot på vesterbottensbänken på följande sätt: »Hvad beträffar insinuationen att jag skulle vilja undandraga mig beskattning, så vill det höras så som hade Herr Farup tagit miste om person, och ber jag härjemte få nämna, att jag har del i en affär, hvilken år 1879 skattade för omkring 45,000 kronors inkomst, ehuru den för samma år lemnade delegarne en förlust af 54,000 kronor. Sådana beskattningsförhållanden äro icke ovanliga för industriidkare, och tillåter jag mig derföre retournera insinuationen till den ärade utställaren.» Detta kan jag icke antaga vara ett alldeles meningslöst yttrande. Talaren kunde icke gerna hafva någon annan mening med hvad han sade, än att han måst vidkännas denna beskattning för den ifrågavarande rörelsen!

En annan talare, äfven på vesterbottensbänken, säger: »Jag tror att det är icke så mycket omsorgen om att genom beskattning å afverkningen få rättvisa skipad, utan fast mera afundsjuke kommu-

nera emellan samt missnöje öfver att den ena kommunen blir bättre lottad än den andra, som framkallat denna motion. Just deri ligger säkerligen närmaste orsaken till förslaget framträdande.» Väckra ord, i sanning! Och vidare säger samme talare längre fram i sitt anförande: »Talet om att skogsafverkning, eller rättare sagdt vinsten å denna afverkning, går fri från beskattning är helt enkelt ett nonsens.» Detta var herrar, som hade reda på saken, ty de sitta sjelfva mitt inne i rörelsen!

Den tredje talaren, en ledamot på gefleborgsbänken och äfven ledamot af Bevillnings-Utskottet, yttrade vid samma tillfälle rörande stadgandet om skyldighet att utgöra inkomstbevillning: »Nu kunna möjligen olika tankar uppstå rörande fördelningen af inkomsten, d. v. s. angående beskattningsorten, emedan icke i något moment af nu ifrågakomma § 12 tydligt och klart uttryckes, att skogsafverkningskall beskattas under dylika förhållanden; men paragrafen — det vågar jag trotsa hvem som helst att jäfva — säger heller icke, att denna rörelse icke bör och icke får beskattas. Tvärtom kan man af mom. c) och d) tydligt och klart finna, att taxeringsmyndigheterna verkligen böra såsom föremål för inkomstbevillning upptaga de fall, som nu äro i fråga, och ingen myndighet, som derefter komme att pröfva beslutet derom, skall, enligt mitt förmenande, kunna upphäfva ett sådant beslut.»

Alla dessa yttranden blefvo förlidet år oemotsagda. Endast den oegentligheten framhölls att, till följd af bristfälligheter i § 12 af nu gällande bevillningsförordning, den påförda bevillningen måste drabba olika, enär en stor del derifrån gå frie, under det att alla, som drifva rörelsen i mindre skala, drabbas deraf.

Nu i år har deremot Bevillnings-Utskottet kommit till ett helt annat resultat. Efter det Utskottet till en början mot motionen gjort den anmärkning, att det ingalunda vore nog bestämma, hvarest afverkning af skog på annans mark skall beskattas, tillägger Utskottet: »stadgande måste ock ovilkorligen finnas derom, att sådan rörelse skall beskattas». Förlidet år ansåg Utskottet, att denna rörelse vore föremål för beskattning, men i år har Utskottet framkommit med den förklaring, att någon föreskrift om rörelsens beskattning ej finnes. Det är ganska märkvärdigt att Utskottet, som sjelf utarbetat nuvarande bevillningsstadga, icke tagit reda på denna sak. Detta visar mer än allt annat, huru ovilkorligt nödvändigt det är att åstadkomma ett förtydligande af bevillningsförordningen, på det att, såsom jag förra året framhöll, förordningen må göras mera effektiv än förut och komma i det skick, att den kan tillämpas på så väl den ena som den andra. Påståendet, att någon bevillning i detta fall icke skulle kunna påföras, förefaller mig rent af vara gripet ur luften, ty hittills har sådan bevillning alltid ansetts påförd, ehuru man sagt, att den påförts i sammanhang med bevillningen för den rörelse, som drifvits vid sågverken. Jag ber få till Kammararens bedömande hemställa, hvarthän det skulle leda, i fall Utskottets hem-

Ang. tillägg till § 12 af gällande bevillningsförordning.

(Forts.)

ställan med den af Utskottet anförda motivering skulle komma att af Kammaren godkännas. I närvarande ögonblick påföres för sådan rörelse, som här är ifrågasatt, bevillning till belopp af sannolikt hundratusentals kronor. Det ligger klart i dagen att, som Utskottets utlåtande måste tydas derhän, att ingen bevillning kan påföras denna rörelse, så skulle dessa hundratusentals kronor bortfalla. Har staten råd att förlora detta belopp, så — à la bonne heure! men jag vill att Riksdagen må få kännedom derom. Det är dessa förhållanden, som föranledt motionen från min sida, och jag har ansett nödigt att saken blifver utredd. Äfven jag måste komma till det resultat, att då Utskottet i år med synnerlig värme omfattat min motion, så borde denna sak också ligga Utskottet om hjertat, och att Utskottet sjelf bort framställa förslag till afhjelpande af befintliga bristfälligheter i bevillningsförordningen, utan att i något afseende ause sig bundet af den formulering, jag önskade vidtagen. Jag tror nemligen, att det åligger Bevillnings-Utskottet mera än hvarje enskild person att, då brister i gällande bevillningslagstiftning förekomma, taga saken om hand och söka afhjelpa dessa brister.

Jag ber nu att med några ord få bemöta den ärade talaren från Blekinge. Han sade, att den principen alltid iakttagits, att en rörelse beskattades der, hvarest den hufvudsakligen bedrefves. Jag ber få påminna denne talare om huru man i detta afseende gått till väga i fråga om jernbruken. Vid dessa finnas grufvor, masugnar, spikhammare, stånghammare med flera andra verk och inrättningar, alltsammans hörande till, så att säga, ett enda kontor eller en enda affär. Men likvisst har bevillning påförts hvarje särskildt verk eller inrättning. Ligga dessa verk inom särskilda socknar, så påföres dem bevillning inom dessa socknar, och något hinder för att på detta sätt hålla efter jernbruken finnes icke heller. Jag tror också att, om jernbruken förr i tiden mången gång gynnats på andras bekostnad, de nu mera äro till fullo beskattade. Och hvad skäl det skulle finnas att gynna en rörelse, som är vida mera inbringande än hvad bruksrörelsen någonsin varit, kan jag åtminstone icke förstå.

Han sade vidare, att här är icke fråga om annat, än att sågverksegaren förser sitt verk med den erforderliga råvaran; jo, han gör verkligen något annat. Det påståendet kunde ega sin rättighet, om han gick till väga på samma sätt som qvarnegaren, då han köper spanmål till sin qvarn; men här är väl att märka, att skogsafverkaren köper hela skogstrakter till afverkning, då detta blir en särskild rörelse, som icke har något att skaffa med sjelfva sågverksrörelsen, utan bedrifves alldeles särskild derifrån. På en dylik afverkning kunna de göra sig en förtjenst af hundratusentals kronor, för hvilka de icke erlægga någon nämnvärd bevillning, då de icke ega något sågverk inom den kommun der skogen är belägen. Men det finnes ock många, som köpa skog helt och hållet på spekulatation, utan att sjelfva ega ens den obetydligaste såg — men de undgå icke full bevillning.

Vidare sade den ärade talaren, att förtjensten på dylika skogs-köp komme kommunerna till godo; nej, mine Herrar, kommunerna få deraf icke ett enda öre, utan förtjensten, om det är någon, stannar hos de enskilda personer, som sälja sin skog, och hvad han talade om den, som säljer sin spanmål är en helt annan sak och hör icke hit. Men då den ärade talaren är bosatt i södra Sverige, är det ju ganska naturligt, att han icke kan hafva någon kännedom om förhållandena uppe i Norrland. Hade han det haft, skulle han helt säkert icke yttrat sig så som han gjorde. Samme talare påstod äfven, att till skogsafverkningen användes blott friskt och starkt folk; ja det må väl så vara — och produktivt tillika — men många gånger flytta dessa arbetare in i kommunen med stora familjer, och när så fadren, som ofta sker, hastigt blir ofärdig eller faller ifrån, står familjen, hela hopen af barn, der på bar backe och faller fattigvården till last. Frågan har sålunda sina ganska betänkliga sidor, och den icke minst betänkliga är, att staten går miste om må hända hundratusentals kronor i bevillning.

Herr Talman! Jag anhåller om bifall till min motion eller, om sådant skulle möta hinder, alternativt att frågan måtte återremitteras till Utskottet, på det Utskottet måtte blifva i tillfälle att formulera de ändringar i 8 och 12 §§, som kunna anses erforderliga för vinlande af det i min motion åsyftade målet.

Herr Markstedt: Herr Talman! Då den näst föregående talaren utmanat mig att yttra några ord, ber jag till en början att få förklara, att jag icke ämnar följa hans exempel och göra mig skyldig till personliga utfall.

Han började sitt anförande med ett direkt anfall mot mig, i det han påstod, att jag jemte tvenne andra sågverksegare med våra yttranden i fjor i denna fråga enkannerligen skulle afsett att undgå beskattning, och att derföre våra uttalanden icke borde tillmätas något vitsord. Jag kan visserligen icke neka, att jag är sågverksegare, om nu detta skall anses vara något orätt; men detta kan icke hindra mig från att uttala min åsigt, då jag verkligen vågar tro, att jag känner till denna fråga bättre än kanske flertalet af Kammarens ledamöter.

Han framhöll att jag förra året uppgifvit, att jag skulle hafva varit med om att under ett år, då bolaget, med hvilket jag har att göra, gjorde en förlust af 54,000 kronor eller deröfver, likväl måst erlægga bevillning för cirka 43,000 kronors inkomst. Denna uppgift stämpliar han nu såsom osann, och jag vet verkligen icke hvad jag härpå skall svara honom annat än betyga, att hvad jag här till Kammarens protokoll yttrat verkligen är med sanningen öfverensstämmande, och att jag icke kan tillmäta hans påstående större vitsord än de förtjena. Hans utfall i öfrigt lemnar jag till glömskan.

Då denna fråga emellertid, såsom tydligen synes, är af den be-

*Ang. tillägg till § 12 af gäl-
lande bevill-
ningsförord-
ning.*

(Forts.)

Ang. tillägg till § 12 af gäl-
lande bevill-
ningsförord-
ning.

skaffenhet att de fleste, som yttra sig deröfver, icke gjort klart för sig hvad frågan egentligen gäller, torde det tillåtas mig med några ord söka utreda hvad som här egentligen är i fråga.

(Forts.)

Som vi alla veta, innehåller den bevillningsförordning, som skrefs 1861 och som ligger till grund för den nu gällande och kommunalbeskattningen, såsom grundprincip, att all bevilling af jordbruket skulle vara fri i öfrigt och endast sjelfva fastigheten beskattas. Denna grundsats har ingen heller velat rubba förr än vid 1883 års riksdag, då Kongl. Maj:t framlade sina stora förslag i härordningsfrågan och fann sig föranlåten, för beredande af tillgångar dertill, att uppsöka skattkällor i åtskilliga rigtningar. Då ifrågasattes också första gången att skogsafverkning skulle beskattas. Jag ber här få säga den förste ärade talaren, som yttrade sig i denna fråga, att han begick ett stort misstag då han förbisåg skillnaden mellan motionärernas förslag och det af Kongl. Maj:t till 1883 års riksdag framställda. Det förslag Kongl. Maj:t då framlade till Riksdagens antagande lydde sålunda i § 12 punkten b): »bidkare af skogsörörelse, hvartill ock räknas innehafvare af genom köp förvärfvad rätt till afverkning af skog å annans mark, taxeras der skogen är belägen.» Häri inbegripes således icke endast afverkning af skog å annans mark, utan det föreslagna stadgandet gälde all skogsafverkning, vare sig på egen eller annans mark. Den nuvarande motionären uppträdde då med de skarpaste anmärkningar häremot och talade tvärt emot hvad han i sin motiou vid förra riksdagen föreslagit och hvad han från denna plats i detta nu anfört för sin nu ifrågavarande motion. Till 1884 års Riksdag fann han likväl anledning att framlägga ett förslag, som var alldeles afvikande från hvad Kongl. Maj:t till 1883 års riksdag föreslagit och deri han framhöll att endast afverkning af skog på annans mark skulle taxeras.

Vi skola då tillse huru det förhåller sig med afverkning af skog å annans mark, ty det är detta herrarne icke tyckas hafva klart för sig. Jag frågar då först och främst, om en skog låter afverka sig mer än en gång, och dertill svarar jag bestämdt nej. Om jag derjemte t. ex. antager, att två hemmansinnehafvare sitta bredvid hvarandra, och att den ene sjelf hugger sin skog och för ned den till lastageplatsen, under det att den andre säljer sin skog stående på rot; hvilken af dessa två är väl då skogsafverkare? Enligt mitt förmenande äro de afverkare båda två. I och med försäljningen eller skogens afskiljande från jorden har afverkningen inträffat, ty den, som köper skogen på rot och sedan afhemtar den, han utför endast en utdrifningsåtgärd, enär skogen ju icke kan afverkas mer än en gång, och sådan åtgärd måste vidtagas af jordinnehafvaren, om den skall vara lagenlig. — Detta tror jag motionären sjelf och herrarne från Herjeådalen bäst veta, ty just uti Herjeådalen hafva de sålt skogar till värde af hundratusental, ja millioner kronor, utan att derför hafva betalat mer än fastighetsskatt för egendomarne, hvarifrån skogarne afverkats.

Vi skola nu skärskåda hvad motionären säger i sin motion. Han börjar med en inledning, men redan i andra punkten beskyller han Riksdagen och lagstiftande församlingen för den grymmaste orättvisa. Jag har icke för min del varit så länge med i riksdagen, att jag kan tillägna mig mycket häraf, men det låter betänkligt nog, då han säger, »att orättvisa, angrepp på nästans kassa äro icke mindre kända och olycksbringande, derföre att lagligheten derå satt sin stämpel». Således en fullbordad handling, som jag lemuar att stå för motionärens räkning. Här säger han vidare på andra sidan, att sågverksegarne, som han så förkättrar, »draga in» arbetsfolk från andra orter genom lockelsen af hög aflöning, och från detta deducerar han sedan fram en slutsats, deri han bestämdt påstår, att detta arbete är rent af olycksbringande för de landsdelar, der det verkställes, och anställer stora olyckor, såsom ökad fattigvårdstunga och mera dylikt. Är den gamla satsen sann, att arbete befordrar helsa och välstånd, och det tror jag åtminstone, så lär det väl icke ligga mycken sanning i detta hans påstående; och för att bevisa detta ber jag att få meddela den ärade motionären och Kammararens öfrige ledamöter några fakta, hemtade ur den af Statistiska centralbyrån utgifna redogörelse för kommunernas fattigvård och finanser. Der förekommer bland annat en rubrik, utvisande antalet understödstagare i procenttal af hvarje områdes folkmängd. Här af framgår, att i detta afseende intet län i hela Sveriges rike är så lyckligt lottadt, som det, på hvars vägnar den ärade motionären nu lamenterar och klagar så förskräckligt. I Jemtland förekommer nemligen icke mer än 1,85 understödstagare på hvarje 100 invånare, under det alla öfriga län hafva 2 å 3, ja ända till 6. Ser man åter till, huru det ställer sig med utgifterna för fattigvården, så skall man finna, att äfven i det afseendet Jemtlands län är bland de lyckligast lottade, då det icke finnes någon annan ort i hela landet, der fattigvården kostar så litet som i Jemtland. Således visar det sig, att hans lamentationer och klagovisor alldeles icke ega någon grund; och hade han sett sig litet för innan han skref ned sin motion, hade han helt säkert kommit till ett annat resultat, och motionen må hända aldrig sett dagen. För mitt påstående, att det icke är så farligt med hans klagan, har jag äfven ett annat stöd. Utefter den floddal, der jag är hemma, sätter befolkningen synnerligt värde på att få arbete vid utdrifningen af den skog, som köpes från Kongl. Maj:tt och Kronan, och jag vågar påstå, att åtminstone i tre socknar utefter Skellefte floddal skulle befolkningen näppeligen kunna reda sig utan denna biförtjenst. Och ändock skall man här vid riksdagen få höra, att denna handtering är förderflig och ruinerande för landet.

Vidare säger motionären till slut, att den förtjenst, som uppstår genom skogsafverkningen, är af objektiv beskaffenhet. Ja, skulle så vara, hvilket jag dock icke går in på, så må väl motionären finna denna förtjenst för sig vara objektiv, men för mig torde den

*Ang. tillägg till § 12 af gäl-
lands bevil-
lingsförord-
ning.*
(Forts.)

Ang. tillägg till
§ 12 af gäl-
lande bevill-
ningsförord-
ning.

(Forts.)

i allt fall, att döma af hans skarpa utfall mot mig så väl under diskussionen i fjor som nu i dag, vara af mera subjektiv beskaffenhet.

Då nu emellertid en föregående talare på blekingsbanken utförligt redogjort för en del hithörande förhållanden, torde det vara öfverflödigt att nu orda vidare om saken. Jag skall dock tillåta mig att ställa ännu en liten erinran till herrarne, innan herrarne gå att votera om denna ingalunda ringa fråga. Alla herrarne känna väl, att sågtimmer är en råvara för sågverksdriften. Lika litet torde någon vilja förneka, att spanmål är råmaterial för mjölkvarnrörelsen, och då frågan här gäller ingenting annat, än att råvaran bör beskattas der man köper densamma, så skulle följden af ett beslut, sådant som motionären här föreslagit, blifva den, att till nästa riksdag komma uppländingarne, sörmländingarne, östgötarne, ja kauske äfven småländingarne och vilja ha sin andel i inkomst af qvarnarne här i Stockholm, och det med lika mycket skäl, som Jemtarnes af sågverken i Sundsvall. Saken, mine Herrar, är den, att motionären haft ett annat syfte än hvad han uttalat; hans mening har egentligen varit att söka med beskattning komma åt dem, som spekulera i skogar; och det finnes många sådana i Jemtland och Herjeådalen; huru vida dessa erlagt någon skatt vet jag icke, men jag skulle knappt tro det. Bevillningsförordningens 8 och 12 §§ äro emellertid fullt tillräckliga för hvad motionären åsyftat, derest hans motion icke är grundad på den vanliga afundsjukan kommuner emellan, hvilken näppeligen någon lagbestämmelse torde kunna bota. Således, då här icke gäller annat än att ställa industrien i den betänkligaste belägenhet, i det att en rörelse skulle komma att beskattas inom kanske 20—30 kommuner, ja, i ett fall, som jag med bestämdhet vet, inom icke mindre än 54 olika kommuner, så hemställer, jag om det kan vara Riksdagens önskan att medverka till något sådant. Jag vågar tro att så icke är och yrkar därför, Herr talman, bifall till Utskottets förslag.

Herr Lyth: Efter en så lång diskussion torde det må hända vara obehöfligt att säga något mera, men jag ber dock att med några ord få bemöta ett par skäl, som återopats emot Utskottets motivering i denna punkt.

Den första anmärkningen gjordes af den förste talaren, som påstod att 8:de paragrafen i bevillningsförordningen alldeles icke lade hinder i vägen för bifall till motionärens förslag. Jag ber då att få fästa uppmärksamheten på innehållet af denna paragraf, hvilket just är sådant, att Utskottet ansett sig förhindradt att tillstyrka bifall till motionen, utan att ändring äfven gjordes i denna 8:de paragraf. Der uppräknas nemligen först all den handtering och rörelse, som skall beskattas, och i sista punkten omnämnas äfven såsom sådan »all annan i denna paragraf ej särskildt omförmäld inkomst, som icke är genom fastighetsbevillning beskattad.» Här förekommer således tydligt och klart ett undantag från den allmänna regeln om inkomsts beskatt-

ning, och när nu skogen enligt Riksdagens beslut år 1883 ingår i hemmanets taxeringsvärde, så får icke någon särskild beskattning af inkomsten af skogen ega rum. Det enda möjliga sättet för motionären att vinna framgång för sin motion vore derföre, så vidt jag kanse, att förmå Riksdagen att ändra sitt nyssnämnda beslut och antaga regeringens samma år framlagda förslag, att skogen icke skulle medtagas i beräkning vid bestämmandet af jordens taxeringsvärde. Då först kunde det blifva möjligt att få afverkning af skog beskattad. Detta om den formella sidan af saken.

*Ang. tillägg till § 12 af gäl-
lande bevil-
lingsförord-
ning.*

(Forts.)

Men dessutom anser jag att motionärens förslag, om det blefve antaget, skulle komma att på många ställen möta betydliga svårigheter i tillämpningen och leda till mycket obehag, så att den klagan, som redan nu ganska allmänt höres öfver en mängd brister och oegentligheter i bevilningsförordningen, sannolikt skulle, derest förslaget blefve lag, blifva ännu större och allmännare. Jag frågar blott: huru skall man beskatta en sådan inkomst, som afverkning af timmer, hvilken icke kan betraktas såsom en i och för sig afslutad näring, utan endast såsom en början till en mera omfattande rörelse, då ju icke afverkaren kan göra dem sig till godo förrän stundom flera år efter afverkningen? Dessutom, hvilka trakasserier skulle icke uppstå, då de särskilda kommunerna skulle uppskatta afverkarens inkomst inom hvar och en af dem? Man kan vara säker uppå, att nog blefve denna beskattning tillräckligt hög. Men jag tror att man i bevilningsförordningen bör se till, att icke blott kommunerna få sin rätt, utan äfven den enskilde icke blir för hårdt beskattad. Dessutom kan jag icke se huru det skall vara möjligt att kunna beräkna den inkomst, en afverkare har af sin skog, då ingen sådan bokföring vid denna rörelse eger rum, så att ett bokslut kan läggas till grund för beräkningen. Den ärade motionären gjorde en jämförelse mellan denna näring och jernbruksindustrien, men jag får säga att jämförelsen icke riktigt passade. Ty vid ett jernbruk kunna de olika delar, hvaraf rörelsen består, sägas hvar för sig utgöra på sätt och vis en för viss tid afslutad verksamhet, såsom t. ex. malm-brytning och tackjernsblåsning, stångjernssmidning m. m. Men så är icke här fallet. Då var den jämförelse som en annan ärad talare gjorde, mycket bättre, nemligen då han jämförde skogsafverkningen med det fall, att t. ex. en qvarnegare köper spanmål till förmalning. I det ena fallet likväl som i det andra är det nemligen fråga om en afkastning af jorden. Af de skäl jag nu anfört ber jag få yrka bifall till Utskottets hemställan.

Herr E. P. Jonsson: Herr Talman! Jemte det jag instämmer med Herr Farup uti hans yttrande och yrkar afslag å Utskottets hemställan och bifall till Herr Farups motion, ber jag ock att få meddela några upplysningar i denna fråga. Inom den ort jag tillhör försåldes för längre tid tillbaka afverkningsrätten på femtio års tid till ganska betydliga arealer skogsmark, och en del af denna af-

Ang. tillägg till § 12 af gäl-
lande bevill-
ningsförord-
ning.

(Forts.)

verkningsrätt betingade ett mycket lågt pris, ja priset var på många ställen icke högre än 24 skilling, som det då hette, eller 50 öre för tunnland. Af dessa hemman hafva sedan dess många sålts, några af dem flere gånger, men då skogen var borta blef köpeskillingen ganska ringa. Sedermera har man vid taxeringarne lagt senaste köpeskillning till grund för taxeringsvärdets bestämmande; och följden har blifvit den, att taxeringsvärdet å dessa hemman, ehuru flera af sådana hemman taxerats ett eller annat tusen kronor öfver senaste köpesumman, jemfördt med hemman af samma storlek, som hafva sin skog osåld, icke kunnat uppgå högre än till $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{5}$ af hvad som betalas för ett i storlek lika hemman, der skogen var osåld, hvilket betingar 4, 5 å 6 gånger högre pris. Vid taxeringen hafva äfven dessa hemman taxerats efter köpesumman. Men det är icke nog med att en stor del af hemmanens värde undgått beskattning, nemligen den del, som består i skog, utan äfven det kapital, som i köpesumman nedlagts för skogen, har icke kunnat beskattas. Endast af dessa omständigheter anser jag det framgå, att en sådan rörelse som skogsafverkning från annans skog, der afverkningsrätt blifvit på viss tid upplåten, bör uppskattas för inkomst inom den kommun, der rörelsen drifves. Det finnes inom kommunerna många andra näringar, många andra yrken och mången annan rörelse, som äro af föga eller ringa värde i jemförelse med en sådan industri som skogsafverkningen. Det gifves kommuner eller socknar, der det finnes en å två ja ända till tre inspektorer med en hederlig aflöning, för en del ända till 4,000 kronor pr år och deröfver, för att hafva tillsyn öfver skogsafverkningen, och då kan man förstå, att i dessa kommuner måste finnas en hel mängd arbetare, som dessa inspektorer hafva lydande under sig, äfvensom att af denna arbetare-mängd, som transporteras till kommunerna, en stor del blir kvarstannande, af hvilka många blifva orkeslösa samt falla kommunerna och fattigvården till last.

På grund af hvad jag anført fortfar jag att yrka bifall till motionen och afslag å Utskottets hemställan.

Herr Farup: Det måste alltid vara obehagligt för Kammarén, då en diskussion börjar antaga personlig karakter, i synnerhet om denna föres med stor hetta. Jag ber att få vädja till Kammarén, huru vida jag i afton nämnt Herr Markstedts namn. Jag framhöll blott ett anförande af en talare på Vesterbottensbänken från för- lidet år för att genom detta anförande visa, att den skogsafverk- ning, hvarom här är fråga, ingalunda, på sätt Bevillnings-Utskottet anser, skulle vara befriad från bevillning. Derföre anförde jag detta, och hvarifrån han då kunnat hemta en sådan uppfattning, som att jag skulle hafva stämplat hans anförande såsom osanning, vet jag icke. Det fans ej i mina ord något, som på det aflägsnaste sätt kunde gifva anledning till en sådan uppfattning. Jag har endast framdragit hvad jag trodde vara *sanning*, och detta såsom stöd för

den uppfattningen, att den nuvarande bevillningsförordningen ingalunda kunde anses vara främmande för bevillnings påförande på den ifrågavarande rörelsen, hvilken uppfattning man nu, på samma sätt som Bevillnings-Utskottet, söker bestrida. Jag har ej heller vare sig i år eller i fjor yttrat mig i strid med hvad jag uttalade 1883, utan det står i fullkomlig konsekvens med hvad jag under behandlingen af denna bevillningsfråga då framhöll.

Ang. tillägg till § 12 af gällande bevillningsförordning.

(Forts.)

Att svara på alla de frågor, som ställes på mig, faller sig svårt, ty de framställes verkligen på ett sådant sätt, att jag icke kunde fatta dem. En fråga var likväl någorlunda begriplig, och den var med afseende å fattigvårdstungan i Jemtland och de norra provinserna. Det må vara, att hvad han derom yttrade är sanning; jag förmodar att så är; jag är åtminstone ej nu i tillfälle att vederlägga detsamma. Men jag vill dock fästa Kammarens uppmärksamhet på, att denna skogsafverkningsrörelse ännu är jemförelsevis ny på många af dessa trakter, för så vidt jag om dem har kunskap. Beträffande för öfrigt denna fattigvårdstunga, som här framhållits procentvis eller såsom talaren sade per individ, skall jag be att få nämna, att i den trakt jag bor nästan ingen fattigvårdstunga fans, när jag kom dit. Den var alltså ojemförligt mindre än nu, då den uppgår till öfver 1.8 procent per individ — således en betydlig ökning från ingenting. Huru fattigvården förhöll sig till bevillningen, fingo vi deremot icke veta, men detta var dock hufvudsaken. I Jemtland känner jag mindre till förhållandena, ehuru jag vet att fattigvårdstungan äfven der betydligt ökats. I de trakter af den provins, der jag mest vistats, hade man förr nästan öfver allt så betydliga tillgångar för fattigvården, att någon särskild debitering icke påfordrades, men i den kommun, der jag bor, måste nu omkring ett par tusen kronor årligen utdebiteras för detta ändamål, så vidt jag nu minnes. Detta är ju ett betydligt språng från ingenting. Det kan möjligtvis för öfrigt slå in hvad talaren yttrade, men jag har också blott framhållit motsatsen nu mot hvad det var förut, så att mina uppgifter i alla afseenden hålla streck.

Vidare yttrade han, att hans förluster vore objektiva. Jag förstår icke hvad han menar. Jag har i min motion sagt, att de grunder, hvarefter man kunde bedöma inkomsten, vore objektiva, och det vidhåller jag ännu. Jag frågar: huru skall man kunna bedöma den inkomst, som t. ex. en handlande har, eller inkomsten af en kemisk fabrik o. s. v.? I fråga om inkomst af all den rörelse, som ej ligger så klart i dagen, att jag kan följa personerna i allt deras görande och låtande, blir omdömet ojemförligt mycket mera sväfvande än här, ty här har jag objektiva grunder för bedömandet af hela rörelsen.

Han sökte vidare framhålla mina yttranden i motionen såsom något för Kammaren synnerligen förnärmande. Något sådant har ingalunda kunnat falla mig in, och om talaren läst motionen utan förutfattad mening att deri finna något förnärmligt, skulle han visserligen icke funnit något sådant, ty jag har i motionen endast fram-

Ang. tillägg till
§ 12 af gäl-
lande bevill-
ningsförord-
ning.

(Forts.)

hållit ett faktiskt förhållande. Att detta förhållande ställt sig så, dertill är Kammaren icke skuld. Det har lämpat sig så mot Kam-
marens vilja eller rättare trots Kammarens vilja att i dessa frågor
iakttaga all möjlig försigtighet.

Detta upprepande af talet om svårigheten att beskatta en
rörelse på flera olika ställen förefaller mig ganska besynnerligt.
Ju större rörelsen är, desto mera skulle den enligt denna mening
fritagas från beskattning. Om rörelsen är så stor, att den drifves
i 20 å 30 — ja nu har det vuxit till öfver 50 — socknar, synes
det mig vara klart som dagen, att en sådan rörelse är af det om-
fång, att den mycket väl skall kunna tåla fullständig beskattning.
Och jag vågar framhålla samma uppfattning nu som förlidet år,
att just därför att rörelsen är så vidsträckt möter det svårigheter
att rättvist kunna beskatta den, samt att, då man vid beskattningen
har föremålet för ögonen, måste beskattningen blifva rättvisare.

Den mycket ärade talaren på gotlandsbänken framhöll med
synnerligt eftertryck, att skogen ingår i hemmanets taxeringsvärde
och följaktligen redan en gång blifvit bevillningstaxerad. Ja, så
länge skogen hör till hemmanet är detta i viss mån en sanning,
men jag har icke motionerat om skog, som hör till hemmanet. Så
snart skogen genom särskildt kontrakt sålts från hemmanet och
icke mera tillhör jorden eller jordbrukaren, då nedsattes en tid taxe-
ringsvärdet på hemmanet med försälda skogens värde, ehuru detta
efter strängare pröfning icke befans rätt. Så har emellertid på so-
mliga håll praktiserats, och stora stridigheter hafva egt rum, om sko-
gen under dessa förhållanden verkligen skall ingå i hemmanets
taxeringsvärde eller icke. Något annat bör efter min uppfattning
rätteligen icke ingå i taxeringsvärdet än den afkastning, som sko-
gen gifver genom återväxt d. v. s. genom sin växtlighet. Detta
bör vara grunden vid taxeringsvärdets bestämmande, ehuru det ty
värr i detta afseende råder stor oreda. Skogens afverkningsvärde
kan och bör således icke ingå i hemmanets taxeringsvärde, då sko-
gen är skild från hemmanet ofta för en tid af intill 50 år från
den tid försäljningskontraktet upprättades. Med dessa ord tror jag
mig äfven hafva besvarat talaren på gotlandsbänken, ty klart torde
vara, att skall rörelsen taxeras, bör taxeringen ske der rörelsen
drifves och icke på annat håll. Men frågan har ställts på ett an-
nat skede efter detta Bevillnings-Utskottets betänkande, om det af
Kammaren godkännes, ty då bortfaller hela denna beskattning —
och den ärade talaren på vesterbottensbänken behöfver aldrig mera
klaga öfver öfvertaxering. Utskottet har nemligen uttryckligen sagt,
att så länge § 8 kvarstår oförändrad, kan icke det af mig föreslagna
sättet för taxeringen godkännas. Detta har nu blifvit frågans kärn-
punkt, och därför ber jag ännu en gång att få yrka bifall till min motion.

Herr Boström: Motionären anmärkte i sitt första anförande,
att Bevillnings-Utskottets förfarande icke skulle hafva varit conse-

qvent i år och i fjor. För dem, som genomläst Utskottets betänkande i fjor, är det onödigt att bemöta detta, men för dem, som icke det gjort, ber jag att få ur Utskottets utlåtande vid sistlidet års riksdag i minnet återkalla, hurusom Utskottet då såsom hufvudskäl för motionens afstyrkande anförde, att den bestämmelse, som då ifrågasattes, redan vid 1883 års riksdag varit föreslagen, men då ej vunnit Riksdagens bifall, och att redan den omständigheten, att nu gällande bevillningsförordning, hvilken trädte i kraft den 1 Januari 1884, ännu icke ens hunnit en enda gång vid taxeringen tillämpas, måste medföra obenägenhet att utan särdeles tvingande skäl företaga ändring i denna förordning. Åtskilliga reservanter deremot, som önskade framgång åt motionen, gjorde dock anmärkningar mot den af Herr Farup föreslagna formuleringen och föreslogo den, som Herr Farup upptagit i år. Jag hörde då till reservanterna, men jag anmärkte då i mitt anförande rörande denna fråga, att ett tillägg behöfdes till § 8, och jag hyser fortfarande samma uppfattning. För min del har jag derföre icke kunnat nu vara med om bifall till Herr Farups motion. Men äfven af en annan orsak har jag icke kunnat det. Jag tror nemligen, att förslaget kommer att medföra allt för stora svårigheter vid tillämpningen. Diskussionen här i dag har rört sig uteslutande om afverkning af timmer till sågverken, men vi böra komma i håg, att afverkningen sker icke för sågverken endast. Det finnes äfven en annan rörelse, som heter jernstillverkning. Nu taga ofta jernverkens egare sina behof af kol från skogar, till hvilka de hafva afverkningsrätt, och huru skall man i dessa fall beräkna, hvilken behållning denna afverkning lemnar. Ty vinsten är beroende ej endast på det pris, kol vid försäljning i orten i allmänhet betingar, utan på det värde, hvartill skogen står verksegaren, beroende, som det är, på inköpspris och derå upplupna räntor. Vidare finnas ju delar af landet, som äro nästan alldeles skoglösa, och der hvarje jordbrukare måste taga sitt virkesbehof från skogar, till hvilka han förvärfvat sig afverkningsrätt. Huru skall sådan afverkning beskattas? Till hvilka svårigheter kommer icke detta förslag att i tillämpningen leda? Redan nu höras många klagomål öfver de svårigheter, som uppstå genom inkomstens beskattning å olika orter. Det må nu så vara, och jag medger att det kan finnas fall, der Herr Farups motion kan ega tillämpning, men man bör icke stifta lagar, som skola gälla hela landet, för undantagen, och tager man saken lugnt och lidelsefritt och ser man saken i större omfattning, än hvad motionären gjort, måste man komma till samma uppfattning som Utskottet.

Ang. tillägg till § 12 af gällande bevillningsförordning.

(Forts.)

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad, samt Herr Talmannen gifvit propositioner i enlighet med de gjorda yrkandena, blef Utskottets hemställan af Kammaren bifallen.

Mom. 2—4.

Biföllos.

Mom. 5 och 6.

Lades till handlingarne.

§ 4.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden:

Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtanden:

N:o 2, (i samlingen N:o 3), i anledning af förslag om tillägg till § 34 i Kongl. folkskolestadgan den 20 Januari 1882; och

N:o 3 (i samlingen N:o 4), öfver förslag om underdånig skrifvelse angående ändring i Kongl. kungörelsen den 11 September 1877, om fortsättningsskolor;

och beslöts att dessa ärenden skulle upptagas främst å föredragningslistan för nästa sammanträde.

§ 5.

Upplästes ett till Kammaren inkommet sjukbetyg, så lydande:

Att Herr Borgmästare O. Ahlström, som den 9 Februari undergick stensnitt, ytterligare är i behof af 14 dagars ledighet från riksdagsgöromålen, varder härmed intygadt.

Stockholm den 24 Februari 1885.

John Berg,
legitimerad läkare.

Och beviljades Herr Ahlström på grund häraf ledighet från riksdagsgöromålen under fjorton dagar från och med denna dag.

Likaledes erhöll Herr *G. W. Svensson* fjorton dagars ledighet från och med den 28 i denna månad.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag, hvarefter Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{2}$ 10 e. m.

In fidem
H. A. Kolmodin.